

Ondernemerspanel WDO

UITKOMSTEN DERDE PEILING OVER ZONNEPANELEN
OP BEDRIJFSDAKEN

Inhoud

1. Bevindingen en conclusies
2. Grafieken en tabellen

Wat is het Ondernemerspanel WDO?

Het Ondernemerspanel WDO is een digitaal panel van ondernemers op de Westelijke Dordtse Oever die hun mening geven over actuele onderwerpen die voor de ondernemers op de WDO belangrijk zijn. Als de gemeente snel wil weten wat ondernemers op de WDO denken of willen, wordt het Ondernemerspanel ingezet.

Deelnemers van het Ondernemerspanel ontvangen een paar keer per jaar een e-mail met een link naar een korte vragenlijst op internet. De Dordrechtse Ondernemersvereniging DOV, de Werkgevers Drechtsteden (WD) en Dordtse Kil in Business (DKiB) ondersteunen dit initiatief.

Bent u ondernemer op de WDO en wilt u zich aanmelden voor het panel?

U kunt dan contact opnemen met de gebiedsmanager Aldo van Kleef (tel. 770 4920) of met onderzoeker Hans Leijts (tel. 770 3909).

In 2016 heeft de gemeente Dordrecht samen met het Onderzoekcentrum Drechtsteden (OCD) een digitaal ondernemerspanel voor de Westelijke Dordtse Oever (WDO) opgericht. Inmiddels hebben meer dan 100 ondernemers zich hiervoor aangemeld. Onlangs hebben deze ondernemers voor de derde peiling vragen ontvangen over 'Zonnepanelen'. In deze factsheet presenteren we de uitkomsten van deze tweede peiling.

Er staat de komende jaren veel te gebeuren op de Westelijke Dordtse Oever. De gemeente Dordrecht gaat de bereikbaarheid van het gebied verbeteren, wil slimmer met energie omgaan, de herkenbaarheid van het gebied vergroten, het gebied meer onderdeel van de stad uit laten maken en de kansen van de Zeehaven en Dordtse Kil IV beter benutten. De gemeente is continue, formeel en informeel met ondernemers en of hun vertegenwoordigers (DOV, WD, DKiB, BI-zones) in gesprek. Desalniettemin vindt de gemeente het minstens zo belangrijk om de ondernemers op de WDO een aantal keren per jaar gericht te enquêteren over het ondernemingsklimaat, actuele economische thema's en de randvoorwaarden voor het goed functioneren van de WDO. Ze is benieuwd naar ieders mening en staat open voor suggesties en kritiek. Ondernemers kunnen ook zelf onderwerpen aandragen voor het Ondernemerspanel. Deelname aan het ondernemerspanel biedt ondernemers de kans regelmatig hun mening te geven en hun betrokkenheid met de plannen op de WDO te vergroten. Samen met de ondernemers wil de gemeente Dordrecht de WDO maken tot een aantrekkelijk, duurzaam en bereikbaar werklandschap.

In mei/juni jl. is onder het Ondernemerspanel WDO de derde peiling gehouden. De vragen in deze peiling gaan over zonnepanelen op bedrijfsdaken. In 2023 moeten alle kantoorgebouwen energielabel C hebben. Om de in Parijs gemaakte klimaatafspraken te halen, zal een volgend kabinet waarschijnlijk met aanvullend klimaatbeleid komen. Een financieel aantrekkelijke manier om te verduurzamen is het plaatsen van zonnepanelen op bedrijfsdaken. De gemeente Dordrecht denkt na over een collectief project om de duurzame energieproductie op bedrijfsdaken in de WDO fors te verhogen. De hypothese is dat ondernemers best zonnepanelen (ook wel aangeduid als PV panelen) willen op hun bedrijfsdaken. Redenen om dit te willen:

1. Bijdrage aan maatschappelijk thema duurzaamheid (MVO);
2. Duurzame uitstraling, publiciteit, marketing;
3. Goedkopere, duurzame stroom;
4. Duurzaam vastgoed heeft een beter rendement;
5. Duurzaam vastgoed ligt beter in de markt. Minder leegstand. Huurders huren liever een duurzaam pand vanwege de lagere energiekosten.

Redenen waarom nog maar weinig daken gebruikt worden voor zonnepanelen zijn:

1. Relatief hoge investering;
2. Relatief laag rendement op investering;
3. Geen zin/tijd/expertise om het te regelen;
4. Daken ongeschikt;
5. Lange tijdshorizon exploitatie.

Respons

Momenteel bestaat het Ondernemerspanel WDO uit 110 personen. Voor deze derde peiling hebben we deze personen via e-mail uitgenodigd om een internetenquête in te vullen. In totaal hebben 36 ondernemers de vragenlijst ingevuld; een respons van 33%.

Het Ondernemerspanel WDO is een digitaal panel met ondernemers op de WDO die zichzelf hebben aangemeld en die graag hun mening geven via korte internetenquêtes. Dit is wat anders dan een volledig representatieve steekproef onder de totale groep ondernemers in het gebied. Het Ondernemerspanel is vooral bedoeld om een eerste indruk te krijgen hoe ondernemers op de WDO denken over onderwerpen die ze worden voorgelegd. Bij het interpreteren van de uitkomsten dient hiermee rekening te worden gehouden. Het streven is om het aantal deelnemers te laten stijgen en de respons te verhogen.

In deze factsheet een presentatie van de uitkomsten van deze derde peiling. We beginnen met de bevindingen en conclusies, vervolgens de uitkomsten weergegeven in grafieken en tabellen (antwoorden open vragen).

1 Bevindingen en conclusies

Een grote meerderheid van de responderende ondernemers in het panel heeft (nog) geen zonnepanelen op het dak van hun bedrijf. Drie op de tien ondernemers vinden dat te duur. Een kwart is te druk bezig met het bedrijf om dat te regelen. Twee derde heeft wel belangstelling voor het plaatsen van (nog meer) zonnepanelen. Er moet dan wel iets in de subsidies worden veranderd, vindt de helft van de ondernemers. Drie op de tien ondernemers wensen hulp bij de realisatie.

Een derde van de ondernemers in het panel heeft de haalbaarheid van zonnepanelen al onderzocht. Bij twee derde van de ondernemers zijn de daken geschikt voor zonnepanelen. Verhuur van het dak aan derden is voor 80% geen optie. De helft van de ondernemers is wel geïnteresseerd in collectieve inkoop van energie en zeven op de tien ondernemers zijn wel bereid met andere ondernemers op de WDO samen te werken als dit de economische haalbaarheid van zonnepanelen vergroot.

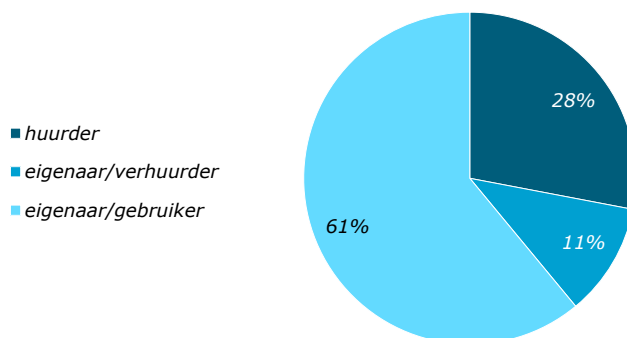

Hoe werkt het ondernemerspanel?

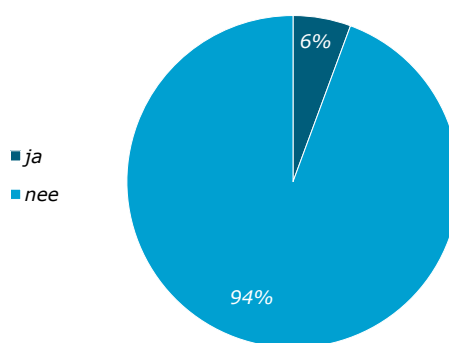
De leden van het Ondernemerspanel WDO ontvangen 3 à 4 keer per jaar een uitnodiging om deel te nemen aan een digitale enquête. De vragenlijsten zijn kort zodat het de ondernemers weinig tijd kost deze in te vullen. Het OCD beheert het digitale Ondernemerspanel en voert de peilingen uit. Na elke peiling ontvangen de deelnemende ondernemers de uitkomsten via de mail. Wij delen de uitkomsten met het hele gebied via een nieuwsbrief en de websites van de ondernemersverenigingen.

2 Grafieken en tabellen

Figuur 1 Huurder, eigenaar/verhuurder of eigenaar/gebruiker van het gebruikte pand (n=36)

Figuur 2 Al zonnepanelen op bedrijfsdak (n=36)

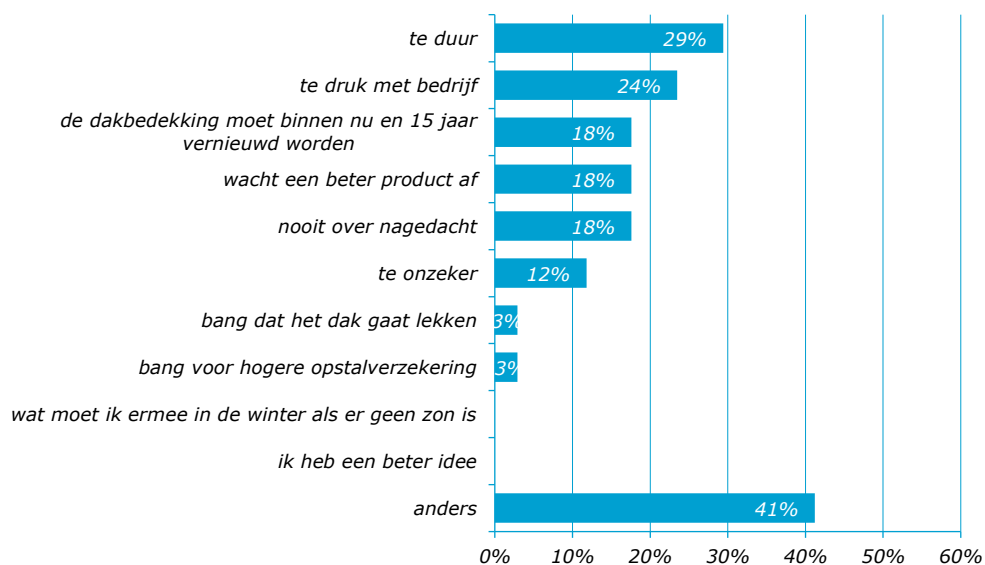

Tabel 1 Belangrijkste reden voor al geplaatste zonnepanelen

duurzaam ondernemen

nee omdat ik in 2004 op de radio hoorde dat een spreadsheet fetishist/vergadertijger/ opleidingsdeskundige van Eneco (de directeur) maar liefst netto 800.000,-- euro per JAAR binnenharkt ! daar moet je heel wat kwh meters voor plaatsen om dat voor je bedrijf terug te verdienen. verder betaal ik nu ook veel minder energie belasting en ook nog btw over de energiebelasting. ik heb ze destijds zelf geplaatst en mijn twee sets hebben respectievelijk 5.750,-- euro en 6450,-- euro opgebracht. ze werken verder uitstekend en een afname in jaarlijkse opbrengst is niet merkbaar. ik ben bezig nog VEEL MEER zonnepanelen te gaan plaatsen. uiteraard uitsluitend op eigen terrein. verder ben ik van mening dat vrijwel elk plaat dak in deze omgeving geschikt is om zonnepanelen te plaatsen. naast het financiële voordeel zoals minder energiebelasting betalen vind ik het milieu aspect ook zeer belangrijk. kernenergie vind ik te gevaarlijk en kolen vind ik te vervuilend. aardgas is op in Nederland en die mensen in Groningen hebben nu een groot probleem door de winning er van. dat salderen noemt men een "regeling" ik vind het een recht. transport van energie is er namelijk vrijwel niet. wat ik over heb gebruikt mijn buurman 10 mtr verderop. verder ontlast ik het energie net van Eneco (in de zomer) wanneer er overlast is van smog en een gebrek aan koelwater. samengevat: belangrijkste redenen: 1 enorme hekel aan geldverkwistende overheid en Eneco 2 economisch aantrekkelijk 3 goed voor het milieu

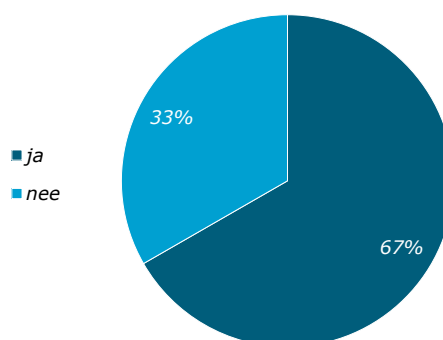
Figuur 3 Redenen om zonnepanelen niet te plaatsen (n=34)

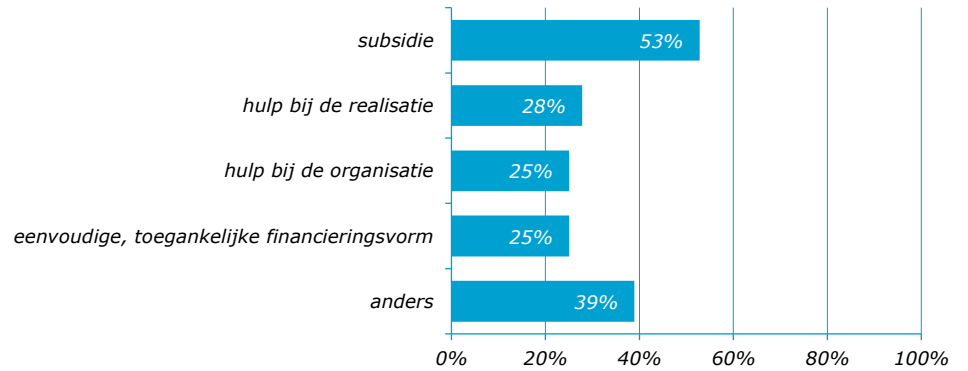
Tabel 2 Overige redenen om niet zonnepanelen te plaatsen

<i>afhankelijk welke investering nog gedaan worden aan het pand ivm overname nieuwe eigenaar</i>
<i>dakbedekking moet binnen 3 jaar vernieuwd worden</i>
<i>energie zit in de servicekosten die via de eigenaar van het pand lopen en over meerdere huurders worden verdeeld</i>
<i>ik ben huurder</i>
<i>het vestigen van het recht van opstal t.b.v. exploitant van de PV stuit juridische financiële blokkades</i>
<i>ik verwacht niet zolang in het betreffende pand te blijven om de investering terug te verdienen</i>
<i>ik verbruik weinig energie dus heb geen zin om van alles overhoop te halen</i>
<i>nog niet over nagedacht</i>
<i>ongeschikt voor ons verbruik</i>
<i>terugverdientijd is met de huidige lage energie prijzen veel te lang</i>
<i>verhuurder is ook de eigenaar van ons bedrijf en de investering wordt onderzocht. maar we hebben meer dan 200 panden waardoor het op dit moment geen prioriteit heeft</i>
<i>VVE staat dit vooralsnog niet toe</i>
<i>wel overwogen om uit te zoeken, maar niet eerder toe gekomen</i>
<i>wordt over enkele jaren tijdens de renovatie van het pand gerealiseerd</i>

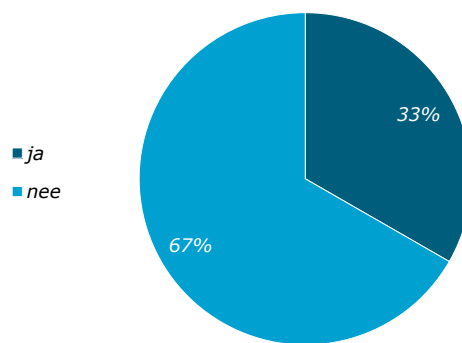
Figuur 4 Belangstelling om (nog meer) zonnepanelen te plaatsen (n=36)

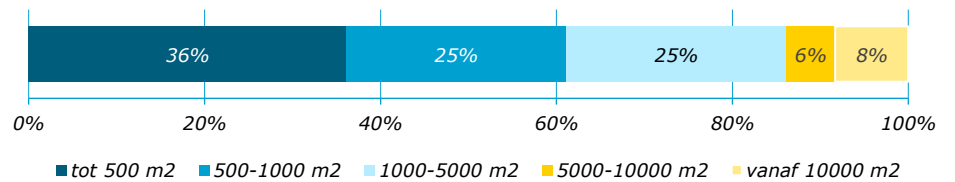
Figuur 5 Gewenste veranderingen om voor (nog meer) zonnepanelen te kiezen (n=36)

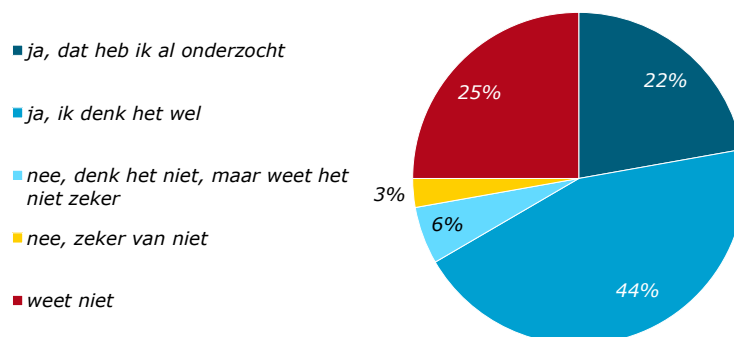
Figuur 6 Haalbaarheid zonnepanelen op bedrijfsdak onderzocht? (n=36)

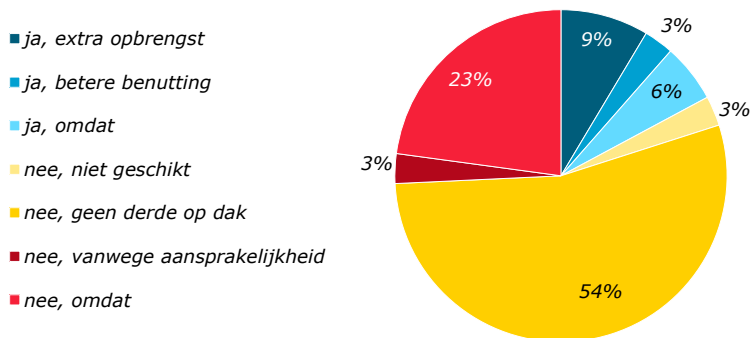
Figuur 7 Oppervlak bedrijfsdak (n=36)

Figuur 8 Dak geschikt voor zonnepanelen (n=36)

Figuur 9 Dak eventueel verhuren aan derde voor plaatsing zonnepanelen (n=35)

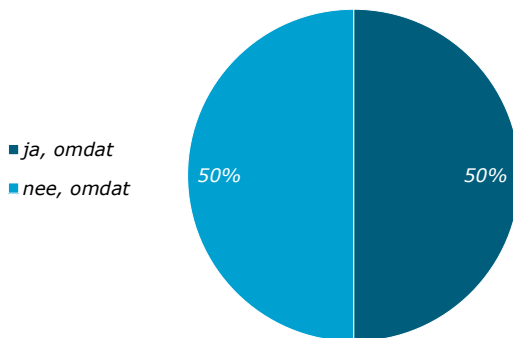
Tabel 3 Ja, omdat (zie figuur 9)

in een combinatie een toegevoegde waarde heeft voor het milieu en ook eigen belang en geen ruimte misbruik van weilanden en grondstukken wat ze nu al aan het doen zijn goed voor schone energie, geen hoge investering voor onszelf

Tabel 4 Nee, omdat (zie figuur 9)

als we deze optie kiezen het voor Eigen gebruik zal zijn betreft een eerste reactie, en dat zou dan zijn omdat het toelaten van derden op ons dak een verbintenis zou betekenen waarvan ik momenteel van mening ben dat we dit niet willen het dak is niet van ons, maar van de eigenaar/verhuurder van het pand het pand is gehuurd; toestemming van de eigenaar is noodzakelijk ik ben huurder ik wil geen derden op mijn dak + ik heb zelf al panelen dus het dak is al redelijk vol + als de dakbedekking vervangen moet worden heb ik last van die panelen van een ander + ik wil dan zelf nog wel meer panelen er bij. + administratief zeer omslachtig en vervelend panelen van een ander op jouw dak + ik heb liever zelf het voordeel van panelen op mijn dak wij zijn gebouweigenaar en volgens mij niet bevoegd hierover te beslissen zie eerdere opmerking over het vestigen van het recht van opstal t.b.v. derden

Figuur 10 Interesse in collectieve inkoop energie (n=36)

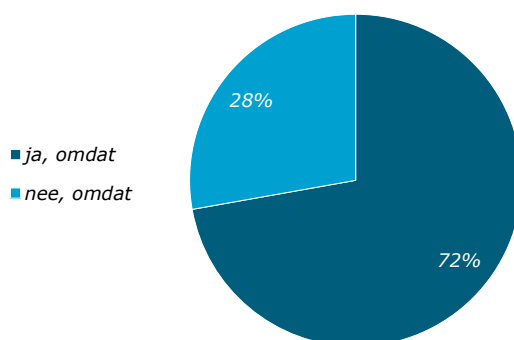
Tabel 5 Ja, omdat . . . (zie figuur 10)

bij de NLE
dat zeker goedkopere inkoop mogelijk maakt
dit naar verwachting korting op zal leveren
dit waarschijnlijk goedkoper is
gezamenlijk inkopen kan tot betere (lagere) energieprijzen leiden
ik denk dat dit goedkoper is
ik geloof dat het voordeel biedt om krachten te bundelen
indien het echt waar is dat hier voordeel te behalen is
kan interessant zijn
mits er een totaalpakket wordt aangeboden. Dus niet alleen PV-panelen, maar in combinatie met groendaken. Hierdoor neemt de levensduur van de PV-panelen toe en genereren ze ook meer opbrengst. Bijkomend voordeel een groendak zorgt voor een natuurlijke koeling van het gebouw.
ParkTrust Parkmanagement regelt dit in opdracht van diverse ondernemersverenigingen voor diverse bedrijventerreinen in Zuid-Holland
prijsvoordeel
vanwege de prijs
wij doen dit momenteel al in samenwerking met NIFE. Maar misschien zijn er voordelen om dit gezamenlijk in de omgeving te doen

Tabel 6 Nee, omdat . . . (zie figuur 10)

totaal niet omdat het een belachelijk idee is
energie volume doorgaans niet de driver is voor goedkopere energie voor energie leveranciers
geen interesse
huur eindigt oktober 2018
is al onderzocht; we kopen nu gunstiger in
loopt via global procurement en is niet lokaal afgesproken
overstappen naar andere leverancier kan wellicht niet zomaar, voordeel is waarschijnlijk ook beperkt reeds voorzien
we dat al doen met onze eigen vestigingen
wij hebben goede afspraken met de huidige leverancier
wordt centraal vanuit bedrijf geregeld
zitten bij leverancier, willen dat graag zo houden

Figuur 11 Bereidheid tot samenwerking met andere ondernemers om economische haalbaarheid van zonnepanelen te vergroten (n=36)

Tabel 7 Ja, omdat . . . (zie figuur 11)

dit beter voor het milieu is
dit goed is voor het milieu en door collectieve inkoop de kosten lager zullen moeten zijn
eventueel als het van toepassing is en indien het esthetisch verantwoord is op onze daken
het is ons werk
ik geloof dat het voordeel biedt om krachten te bundelen
maar dan moet dit echt een meerwaarde zijn en dat het rendement echt goed moet zijn, en dat we op zeer korte! termijn hiervan kunnen profiteren
maar dat zal wel in overleg met de eigenaar van het pand moeten
mits dit leidt tot lagere ROI
mvo + aantrekkelijke prijs
onderzoeken kan altijd
panelen mogen waarschijnlijk hier niet op het dak, wellicht ergens anders wel
staan open voor opties
wij als organisatie maatschappelijk ook verantwoordelijkheden hebben, en aangezien het investeringen betreft die terugverdiend worden is er sowieso interesse

Tabel 8 Nee, omdat . . . (zie figuur 11)

a) ik heb al zeer veel panelen b) bij collectieve projecten blijft er zeer veel geld aan de strijkstok hangen en ondanks dat de panelen momenteel zeer goed zijn, blijft het economische voordeel dan volledig uit en wordt de ondernemer er niet wijzer van. c) ik wens met NIEMAND samen te werken
bedrijf vaart eigen koers
geen interesse
ik ben huurder
reeds voorzien

drs. A.L.C. Leijs
juli 2017

Postbus 619
3300 AP Dordrecht
(078) 770 39 05

ocd@rechtsteden.nl
www.onderzoekcentrumrechtsteden.nl